

U 13/2017 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv (tidig sanering och en andra chans)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 22 november 2016 till Europaparlamentets och rådets direktiv om ramar för förebyggande omstrukturering, en andra chans och åtgärder för att göra förfaranden för omstrukturering, insolvens och skuldavskrivning effektivare och om ändring av direktiv 2012/30/EU.

Helsingfors den 9 februari 2017

Justitie- och arbetsminister Jari Lindström

Lagstiftningsdirektör Lena Andersson

JUSTITIEMINISTERIET

PROMEMORIA
27.1.2017

EU/2016/1696

STATSRÅDETS SKRIVELSE TILL RIKSDAGEN OM ETT FÖRSLAG TILL EUROPA-PARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (FÖREBYGGANDE OMSTRUKTURERING OCH EN ANDRA CHANS)

1 Allmänt

Europeiska kommissionen lade den 22 november 2016 fram ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ramar för förebyggande omstrukturering, en andra chans och åtgärder för att göra förfaranden för omstrukturering, insolvens och skuldavskrivning effektivare och om ändring av direktiv 2012/30/EU (COM(2016) 723 final). Förslaget grundar sig på artikel 53 och artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

År 2012 utfärdade kommissionen meddelandet En ny europeisk strategi för att hantera misslyckade företagssatsningar och insolvens (COM(2012) 742 final). I meddelandet ansågs det viktigt att hederliga entreprenörer ges en andra chans och betonades den nationella insolvenslagstiftningens betydelse för företagens möjligheter att hantera ekonomiska svårigheter. År 2014 antog kommissionen en rekommendation om en ny strategi för att hantera konkurs och insolvens (C(2014) 1500 final). Enligt två utvärderingar som kommissionen gjorde 2015 och 2016 hade rekommendationen trots vissa positiva effekter inte lyckats åstadkomma sådana enhetliga förändringar i medlemsstaterna som skulle främja företagssaneringar och ge entreprenörer en andra chans.

Åtgärder för att harmonisera insolvenslagstiftningen nämns som en del av kommissionens handlingsplan för en kapitalmarknadsunion (COM(2015) 468 final). Även i rapporten ”Färdigställandet av EU:s ekonomiska och monetära union”(22.6.2015), som tagits fram av fem ordföranden, konstateras det att en verklig kapitalmarknadsunion förutsätter integration av kapitalmarknaderna bl.a. när det gäller insolvenslagstiftningen. Förslaget till direktiv handlar också om att fördjupa bankunionen och minska riskerna i banksystemet.

2 Förslagets huvudsakliga innehåll

Förslaget till direktiv gäller i huvudsak förebyggande omstrukturering (artiklarna 4—18), en andra chans för överskuldssatta entreprenörer (som gjort konkurs) genom att avskriva deras personliga skulder (artiklarna 19—23) samt åtgärder för att göra insolvensförfaranden effektivare (artiklarna 24—28). Direktivet gäller enligt *artikel 1* inte fysiska personer som inte är entreprenörer och inte heller sådana gäldenärer som t.ex. är försäkringsföretag eller kreditinstitut. Medlemsstaterna får dock utsträcka tillämpningen av förfarandet för skuldavskrivning till att omfatta överskuldssatta fysiska personer som inte är entreprenörer.

Enligt *artikel 3* ska det finnas tillgång till verktyg för att varna om en försämrad verksamhetsutveckling (*early warning tools*) samt information om dem.

Enligt *artikel 4* ska medlemsstaterna säkerställa att det finns tillgång till ett eller flera förfaranden för undvikande av insolvens som ger möjlighet för gäldenärer att omstrukturera sina skulder. Förfarandet kan inledas på ansökan av gäldenären eller av borgenärer med gäldenärens medgivande. Domstolars eller administrativa myndigheters medverkan ska begränsas till fall där det är nödvändigt och proportionerligt med tanke på de berörda parternas rättssäkerhet. Enligt *artikel 5* ska gäldenären även under förfarandets gång åtminstone delvis kunna bibe-

hålla kontrollen över sina tillgångar och den dagliga driften av verksamheten. Det ska inte vara obligatoriskt att utse en utredare i alla fall. Medlemsstaterna ska dock kunna kräva att en utredare utses, om gäldenären beviljas ett avbrytande av verkställighetsåtgärderna eller om saneringsprogrammet godkänns utan samtycke av majoriteten i varje grupp.

Enligt *artikel 6* ska medlemsstaterna säkerställa att gäldenärer som förhandlar om ett saneringsprogram får omfattas av ett avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder till den del ett sådant avbrytande behövs för att främja förhandlingarna. Ett avbrytande ska kunna beviljas avseende alla typer av borgenärer, inbegripet borgenärer med säkerhet. Avbrytandet kan vara generellt eller på så sätt begränsat att det omfattar bara en eller flera enskilda borgenärer. Avbrytande tillämpas inte på arbetstagares utestående fordringar, utom om de skyddats på annat sätt minst så som den nationella lagstiftningen för genomförande av direktiv 2008/94 EG/ förutsätter. Avbrytandet får omfatta högst fyra månader. Domstolen får på vissa villkor förlänga denna tid, men den totala längden får aldrig överstiga tolv månader. Avbrytandet ska kunna upphävas om gäldenären eller utredaren begär det eller när en andel borgenärer som skulle kunna förhindra godkännandet av saneringsprogrammet inte stöder en fortsättning av förhandlingarna. Medlemsstaterna ska säkerställa att om ett avbrytande orättvist kränker en enskild borgenärs eller en grupp borgenärs intressen, får det beslutas att avbrytandet upphävs för deras del eller att ett avbrytande på deras begäran inte beviljas.

I *artikel 7* föreskrivs det om verkningarna av att enskilda verkställighetsåtgärder avbryts. En gäldenär ska inte under avbrytandet vara skyldig att ansöka om konkurs, på några undantag när. Avbrytandet, som omfattar samtliga borgenärer, ska förhindra att gäldenären försätts i konkurs på ansökan av en borgenär. Enligt *artikel 7.4* ska borgenärerna under avbrytandeperioden inte få avsluta kontrakt eller ändra deras villkor till skada för en gäldenär i fråga om sådana skulder som uppstod före avbrytandet. Medlemsstaterna ska dock få begränsa tillämpningen av denna bestämmelse till sådana kontrakt som är nödvändiga för fortsättningen av den dagliga driften av företagets verksamhet. Kontraktsklausuler som uppgjorts i händelse av omstrukturering eller avbrytande av verkställighetsåtgärder och som skulle förhindra tillämpning av det ovannämnda är enligt *artikel 7.5* ogiltiga. Gäldenären ska dock i alla situationer ha möjlighet att betala sådana fordringar som ingår i normal affärsverksamhet och som uppstår efter det att avbrytandet beviljats. Detsamma gäller sådana fordringar vars borgenärer inte omfattas av saneringsförfarandet, oavsett när fordringarna uppstått. Enligt *artikel 7.7* får medlemsstaterna inte kräva att gäldenärer ansöker om konkurs, om avbrytandet av verkställighetsåtgärderna upphör utan att en överenskommelse om ett saneringsprogram har nåtts, om inte övriga villkor för en sådana ansökan enligt nationell rätt är uppfyllda.

Artikel 8 innehåller bestämmelser om vilken information saneringsprogram åtminstone ska innehålla och om tillhandahållande av förslagor som underlättar beredningen av dem. Enligt *artikel 9* ska alla borgenärer ha rätt att rösta om saneringsprogrammet. För röstningen ska borgenärerna indelas i grupper. Saneringsprogrammet antas när en kvalificerad majoritet i varje grupp har understött det. Ett saneringsprogram kan enligt *artikel 11* dock antas också utan att en majoritet i alla klasser av borgenärer har röstat för förslaget. Detta förutsätter att åtminstone en grupp av borgenärer har understött förslaget och att ingen grupp med lägre prioritering än den grupp som motsatt sig förslaget får betalning för sin fordran, om inte den grupp av borgenärer som motsatt sig förslaget först får full betalning (*absolute priority rule*). Dessutom ska de allmänna villkoren för antagande av ett saneringsprogram, om vilka föreskrivs i *artikel 10.2*, uppfyllas. Till de allmänna villkoren hör att ingen av de borgenärer som motsatt sig att programmet bekräftas i och med programmet får en sämre ställning än vid ett likvidationsförfarande (*best interest of creditors test* dvs. konkursjämförelse) och att ny finansiering, om sådan är nödvändig för att genomföra saneringsprogrammet, inte får skada borgenärernas intressen på ett otillbörligt sätt.

Enligt artikel 10.1 och 10.4 ska behörighet att bekräfta vissa saneringsprogram innehas av en domstol eller en administrativ myndighet, som ska fatta beslut om bekräftelse inom 30 dagar efter det att ansökan gavs in. I *artikel 12* krävs det att aktieägare och andra andelsinnehavare i gäldenärsföretaget inte oskäligt får försvåra antagandet eller genomförandet av ett saneringsprogram. Enligt *artikel 13.1* ska ett likvidationsvärde fastställas av domstolen eller den administrativa myndigheten, om det påstås att saneringsprogrammet kränker principen om konkursjämförelse. Artikel 13.2 gäller fastställande av ett företagsvärde i vissa fall. Enligt artikel 13.3 ska medlemsstaterna säkerställa att kvalificerade sakkunniga utses för att bistå domstolen eller den administrativa myndigheten vid värderingen.

Enligt *artikel 14* ska ett saneringsprogram som bekräftas av domstol eller en administrativ myndighet vara bindande för varje part som anges i programmet. Det ska inte vara bindande för borgenärer som inte har deltagit i antagandet av saneringsprogrammet. Ett beslut om bekräftelse av ett saneringsprogram ska enligt *artikel 15* kunna överklagas utan att överklagandet har uppskjutande verkan på verkställigheten. Fullföljdsdomstolen ska behandla överklaganden skyndsamt och domstolen får antingen upphäva saneringsprogrammet eller bekräfta det och bestämma att gäldenären eller de borgenärer som röstade för programmet ska betala ersättning till de borgenärer som inte samtyckte till programmet.

Enligt *artikel 16* ska beviljande av ny finansiering och tillfällig finansiering uppmuntras och skyddas. Sådan finansiering får inte i samband med en senare konkurs förklaras ogiltig eller icke verkställbar, om inte finansieringen har genomförts i ond tro. Medlemsstaterna får vid en senare konkurs ge sådan finansiering prioritet i förhållande till fordringar som annars skulle ha lika eller högre förmånsrätt. Finansieringen ska då åtminstone rangordnas högre än vanliga oprioriterade fordringar. De som beviljat sådan finansieringen ska vid en senare konkurs undantas från administrativt samt straff- och civilrättsligt ansvar, om inte finansieringen har beviljats i ond tro.

Enligt *artikel 17* ska inte heller andra transaktioner som genomförts för att främja förhandlingarna och över vilka en exempelförteckning ges i artikeln, kunna anses ogiltiga eller icke verkställbara, om inte transaktionerna har genomförts i ond tro. Enligt artikel 17.4 gäller det samma alla transaktioner och säkerheter i samband med verkställigheten av ett bekräftat saneringsprogram.

I *artikel 18* föreskrivs det om allmänna skyldigheter för företagets ledning, bl.a. när det gäller att undvika insolvens och ta hänsyn till borgenärers intressen.

Artiklarna 19–23 gäller en andra chans för överskuldssatta entreprenörer. Överskuldssatta entreprenörers skulder ska enligt *artikel 20* i princip kunna avskrivas inom tre år från det att entreprenören försattes i konkurs eller inom tre år från det att betalningsprogrammet började genomföras. Medlemsstaten ska få välja om skulderna avskrivas i samband med ett konkursförfarande (artikel 20.1 a) eller utgående från ett separat betalningsprogram (artikel 20.1 b). Med överskuldsättning avses att gäldenären inte endast tillfälligt är oförmögen att betala sina skulder när de förfaller till betalning. Återbetalningsskyldigheten ska enligt *artikel 19* bestämmas med beaktande av entreprenörens individuella situation och betalningsmån. Medlemsstaterna ska enligt *artikel 22.1* ha rätt att begränsa tillgången till skuldsanering eller förlänga betalningsprogrammets längd bl.a. då gäldenären har förfarit svikligt eller inte följt ett överenskommet betalningsprogram eller redan tidigare fått tillgång till skuldsanering inom en viss tidsperiod. Enligt artikel 22.2 kan betalningsprogrammet förlängas också när gäldenären behåller sin ägarbostad. Vissa kategorier av fordringar, såsom säkerhetsskulder, kan uteslutas från skuldsanering eller så kan betalningsprogrammets längd i deras fall förlängas, om ett allmänt intresse talar för det.

I *artikel 21* sägs att om en gäldenärs skulder avskrivs i enlighet med direktivet, ska varje förbud mot att utöva ett yrke eller driva affärsverksamhet som är knutet till överskultsättningen upphöra automatiskt senast när betalningsprogrammet är genomfört. Avvikelse från detta får dock enligt *artikel 22.4* göras om förbudet har meddelats i straffprocess eller om gäldenärens yrke omfattas av särskilda etiska krav.

Enligt *artikel 23* ska skulder som beror på entreprenörens affärs- eller yrkesverksamhet och personliga skulder som inte är knutna till denna verksamhet behandlas i ett och samma förfarande eller så i separata förfaranden, förutsatt att de samordnas för att möjliggöra skuldavskrivning i enlighet med direktivet.

I *artiklarna 24—28* behandlas åtgärder för att göra insolvensförfaranden effektivare. *Artikel 24* förpliktar medlemsstaterna att säkerställa att domarna får tillräckligt med utbildning och att förfarandena är snabba och domarna tillräckligt specialiserade. Enligt *artikel 25* ska det ses till att utredare i insolvensförfaranden får utbildning. De ska också uppmuntras att utveckla och ansluta sig till frivilliga uppförandekoder. Enligt *artikel 26* ska förfarandet för hur de utses vara tydligt, förutsägbart och rättvist och basera sig på tydliga och transparenta kriterier. Vid urvalet ska hänsyn tas till utredarens erfarenhet och sakkunskap, och borgenärerna och gäldenären ska vid behov höras. *Artikel 27* innehåller allmänna bestämmelser om tillsyn av och sanktioner för utredare samt om ersättning och möjlighet att överklaga i ersättningsfrågor. Enligt *artikel 28* ska medlemsstaterna se till att ingivande av sanerings- och betalningsprogram till domstol, anmälan av fordringar, meddelanden till borgenärer, röstning om saneringsprogram samt överklaganden kan ske på elektronisk väg.

Artikel 29 innehåller detaljerade bestämmelser om statistik om insolvensförfaranden som medlemsstaterna ska samla in och sända till kommissionen. Kommissionen ska biträdas av en i *artikel 30* avsedd rådgivande kommitté.

I *artikel 31* föreskrivs det om annan EU-lagstiftning som direktivet inte påverkar. Sådan lagstiftning är direktiv 98/26/EG om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper, direktiv 2002/47/EG om ställande av finansiell säkerhet och förordning (EU) nr 648/2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister. Direktivet påverkar inte heller arbetstagares rättigheter enligt direktiven 98/59/EG, 2001/23/EG, 2002/14/EG, 2008/94/EG och 2009/38/EG.

Genom *artikel 32* fogas till det bolagsrättsliga s.k. kapitaldirektivet 2012/30/EU en bestämmelse enligt vilken medlemsstaterna ska frånga vissa artiklar i det direktivet i den mån det behövs för att genomföra ett effektivt saneringsförfarande. Artiklarna gäller skyldighet att sammankalla bolagsstämman för att pröva vilka åtgärder som behövs vid förlust av det egna kapitalet samt bestämmelser om bolagsstämmans beslutsfattande i fråga om ökning och nedsättning av aktiekapitalet och förvärv av egna aktier och om aktieägarnas företrädesrätt till teckning vid aktieemission.

3 Rättslig grund och förhållande till subsidiaritetsprincipen

Förslaget grundar sig på artikel 53 om etableringsfrihet och artikel 114 om den inre marknadens funktion i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Enligt den förstnämnda artikeln ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet utfärda direktiv som syftar till samordning av medlemsstaternas bestämmelser i lagar och andra författningar om inledande och utövande av förvärvsverksamhet som egenföretagare. Enligt den senare nämnda artikeln ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén, besluta

om åtgärder för tillnärmning av sådana bestämmelser i lagar och andra författningar i medlemsstaterna som syftar till att upprätta den inre marknaden och få den att fungera.

I fråga om den tidigare EU-lagstiftningen om insolvensförfaranden utgjordes den rättsliga grunden av artikel 81 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Enligt den artikeln ska unionen utveckla ett rättsligt samarbete i privaträttsliga frågor som har gränsöverskridande följder. I det nu aktuella förslaget är det fråga om harmonisering av insolvensförfarandena också i sådana situationer där det saknas en gränsöverskridande dimension. I förslaget motiveras insolvensförfarandenas betydelse för etableringsfriheten och en fungerande inre marknad bl.a. med att man inte på förhand kan bedöma om gäldenärens framtida ekonomiska svårigheter är av gränsöverskridande natur och att rent nationella bestämmelser kan ge en domnioeffekt i gränsöverskridande situationer. Där hänvisas också till merkostnader för investerare som uppstår när de bedömer risken för att gäldenärer ska komma i ekonomiska svårigheter i en eller flera medlemsstater, och kostnader för gränsöverskridande verkställighet som uppstår för borgenärer till överskuldssatta entreprenörer som flyttar till en annan medlemsstat för att få en andra chans på kort tid.

Förslagen om företagssanering och skuldsanering motsvarar i grunden de system som används i Finland. Förslaget innehåller dock ställvis onödigt detaljerad reglering, vilket kan vara problematiskt i synnerhet med tanke på den nationella lagstiftningen om företagssanering. Å andra sidan har man eftersträvat en partiell harmonisering som gäller endast sådana delområden av insolvensförfarandena som är nödvändiga med tanke på förslagets syften. Vissa kärnområden i insolvenslagstiftningen, såsom de materiella förutsättningarna för att inleda förfaranden samt den ordning i vilken borgenärerna får betalning, kvarstår i stor utsträckning oförändrade. Kommissionen anser att målet för åtgärderna inte i tillräcklig grad kan uppnås i medlemsstaterna på grund av de stora skillnaderna mellan medlemsstaternas lagstiftning om sanering och skuldsanering. Det är därför högst osannolikt att medlemsstaterna på egen hand skulle kunna rätta till situationen.

Statsrådet finner i princip den föreslagna rättsliga grunden korrekt, men anser att dess riktighet bör säkerställas i samband med förhandlingarna. Förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. I fråga om det föreslagna saneringsförfarandet är förslaget dock onödigt detaljerat. När det gäller saneringsförfarandet samt domstolarnas verksamhet och roll gör förslaget onödigt stora ingrepp i de nationella systemen.

4 Konsekvenser för lagstiftningen i Finland

Bestämmelser om förebyggande omstrukturering av skulder finns i Finland i lagen om företagssanering (47/1993, nedan *företagssaneringslagen*). Bestämmelser om skuldavskrivning finns i lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/1993, nedan *skuldsaneringslagen*). Förslaget till direktiv väntas leda till ändringar i bägge lagarna, men särskilt i den förstnämnda.

Inom finsk lagstiftning känner man inte till det som utgör grundtanken i förslaget, nämligen ett kort verkställighetsförbud fristående från saneringsansökan. I Finland börjar ett förbud mot utmätning och andra verkställighetsåtgärder alltid automatiskt när saneringsförfarandet inleds och förblir i kraft tills saneringsprogrammet fastställs eller förfarandet av andra orsaker upphör. Sedan ansökan om företagssanering blivit anhängig kan domstolen bestämma att ett förbud ska vara i kraft temporärt. Enligt förslaget till direktiv ska förbud kunna meddelas även om ingen saneringsansökan är anhängig. För att förbudet ska kunna förlängas till en tid som överskrider fyra månader krävs det ett separat beslut, och förbudens totala längd begränsas till ett år. Eftersom det är fråga om en ny typs förbud, kommer direktivet att förutsätta vissa ändringar i företagssaneringslagen.

Finsk lagstiftning saknar en sådan bestämmelse som förutsätts i artikel 7.5, dvs. att kontrakt som ingåtts i händelse av saneringsförhandlingar eller sanering är ogiltiga.

De procedurbestämmelser i förslaget som gäller antagande av ett saneringsprogram är i stort av samma slag som i det finska systemet. Artiklarna 9 och 10 i förslaget torde dock innebära att ett saneringsprogram i vissa situationer kan bli antaget utan domstolens godkännande. Vid företagssanering är det alltid domstolen som fastställer saneringsprogrammet. Vissa mycket detaljerade bestämmelser i förslaget kommer dessutom att medföra behov av ändringar i lagstiftningen. Exempel på sådana är artikel 10.4, där det reserveras en tidsfrist på 30 dagar för antagandet av förslaget till program, samt bestämmelserna om värdering i artikel 13.3, där det bl.a. krävs en möjlighet att utse sakkunniga att bistå domstolen vid värderingen av företaget. Också förutsättningarna för att godkänna ett saneringsprogram utan samtycke av majoriteten i alla grupper, avviker i någon mån från företagssaneringslagen.

Förslagets regel om absolut prioritet ”*absolute priority rule*”, enligt vilken en grupp borgenärer som inte samtycker till programförslaget ska få full betalning innan en lägre prioriterad grupp borgenärer kan få någon utdelning, avviker från företagssaneringslagen. Förslaget torde innebära att prioriterade skulder också tidsmässigt ska betalas i sin helhet innan andra grupper av borgenärer kan få någon utdelning.

En avvikelse från de grundläggande principerna i företagssaneringslagen utgör också artikel 14.2, enligt vilken saneringsprogrammet inte får påverka fordringar och förmåner för de borgenärer som inte deltagit i antagandet av programmet. Huvudregeln i företagssaneringslagen är att ett saneringsprogram påverkar samtliga borgenärs rättigheter, också okändas. I strid med finsk lagstiftning är också bestämmelsen i artikel 15.4 i om att domstolen, på grund av ett överklagande av en borgenär som röstat emot förslaget till program, ska kunna bekräfta saneringsprogrammet och bestämma att gäldenären eller de borgenärer som understött förslaget till program ska betala ersättning till den som överklagar.

En preliminär granskning visar att bestämmelserna om en andra chans i stor utsträckning motsvarar vad som i finsk lagstiftning föreskrivs om skuldsanering för privatpersoner. Förslaget kan dock föranleda vissa behov av ändringar i skuldsaneringslagen. Sådana är bl.a. att tidigare skuldavskrivning, enligt vad som sägs i förslaget, kan förhindra ny skuldavskrivning endast en viss tid. I Finland utgör däremot en tidigare beviljad skuldsanering ett hinder för ny skuldsanering oberoende av hur lång tid som förflutit. Betalningsprogram som varar fem år på grund av att gäldenärens betalningsskyldighet avlyfts samt omständigheten att en tilläggsprestations-skyldighet tidsmässigt utsträcks till tiden efter ett betalningsprogram som varat tre år, förefaller inte direkt höra till tillämpningsområdet för någon av de undantagsgrunder som nämns i direktivet.

De artiklar som gäller insolvensförfarandenas effektivitet har verkningar på såväl konkurs, företagssanering som skuldsanering för privatpersoner, men några betydande ändringsbehov anses inte föreligga i detta avseende. Bestämmelserna kan dock medföra vissa behov av ändringar i lagstiftningen och praxis t.ex. när det gäller de krav som gäller val av boförvaltare samt av personer som fungerar som utredare vid skuldsanering och företagssanering.

5 Förslagets ekonomiska konsekvenser

Kommissionen bedömer i sitt förslag att man med harmonisering av insolvenslagstiftningen bl.a. kan minska hindren för gränsöverskridande investeringar, minska kostnaderna för riksbedömningar, främja en fortsatt livskraftig affärsverksamhet, minska kostnaderna för omstrukturering i fråga om små och medelstora företag samt främja företagsverksamhet genom att möj-

liggöra en nystart för entreprenörer oftare och snabbare än tidigare. Kommissionens bedömning är också att förslaget kommer att förbättra återbetalningsgraden och minska problemet med oreglerade krediter inom banksektorn. Kommissionen har publicerat en separat konsekvensbedömning (SWD(2016) 358 final) i samband med sitt förslag.

Enligt kommissionens uppskattning drabbas årligen 200 000 företag av insolvens på Europeiska unionens område. Av dem har åtminstone en fjärdedel gränsöverskridande anknytningar. Dessutom beror var sjätte företags insolvensproblem på ett annat företags insolvenssituation. Insolvens och konkurs i ett företag inverkar på ställningen för dess borgenärer. På så sätt kan ett företags insolvens förorsaka betalningssvårigheter eller rentav insolvens för ett annat företag. Det är viktigt att förhindra en sådan kedjereaktion eftersom det att ett företag försätts i konkurs och helt upphör med företagsverksamheten också leder till att de arbetsplatser som företaget erbjudit försvinner.

Fungerande insolvenssystem har konsekvenser för samhällsekonomin. När insolvenssystemet är effektivt är dess ekonomiska konsekvenser positiva med tanke på användningen av den offentliga sektorns resurser, investeringsbenägenheten och allokeringen av de ekonomiska resurserna.

Fungerande insolvenssystem behövs för att den inre marknaden i Europeiska unionen ska utvecklas. Att medlemsstaternas insolvenssystem fungerar och är tillförlitliga är viktigt i synnerhet för de investerare, finansiärer och företag som bedriver gränsöverskridande verksamhet. De i direktivförslaget angivna minimikraven på medlemsstaternas insolvenssystem förbättrar den gemensamma marknadens attraktionskraft hos aktörerna och minskar riskerna i gränsöverskridande investerings-, finansierings- och företagsverksamhet.

Finlands insolvenslagstiftning och insolvenssystem har i en internationell jämförelse konstaterats fungera ytterst väl, och en ändring av den nationella lagstiftningen väntas inte i sig medföra någon direkt ekonomisk nytta för finländska företag. Nyttan av direktivförslaget består för Finlands del i huvudsak av en effektivare gemensam marknad. Det gynnar i synnerhet gränsöverskridande investerings-, finansierings- och företagsverksamhet.

Enligt kommissionens konsekvensbedömning anses föreslaget som helhet inte få betydande konsekvenser för medlemsstaternas budgetar och den offentliga förvaltningens uppgifter. Artikel 29 i direktivförslaget innehåller dock en skyldighet att samla in en mängd olika statistiska uppgifter om insolvensförfaranden. På basis av statistiken kan man jämföra de nationella insolvenssystemen och via jämförelsen skapa ett grupptryck på de medlemsstater vars insolvenssystem är ineffektiva. Den föreslagna omfattande och detaljerade skyldigheten att samla in uppgifter väntas medföra datasystemkostnader, eftersom endast en del av de i artikeln avsedda uppgifterna kan samlas in med hjälp av det nuvarande informationshanteringssystemet för konkurser och företagssaneringar (Kosti).

Förslaget kan också öka domstolarnas arbetsmängd, eftersom domstolen skulle komma att besluta om verkställighetsförbud för samma sanering upprepade gånger.

En uppskattning i euro av de ekonomiska konsekvenserna kommer att ges vid den fortsatta beredningen. I princip genomförs eventuella ändringar inom ramen för rambesluten för statsfinanserna och anslagen i statsbudgeten. Beslut om de nationella resurserna fattas i samband med planen för de offentliga finanserna och beredningen av statsbudgeten.

6 Ålands behörighet

Enligt 27 § 23 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om rättskipning och verkställighet av domar.

7 Nationell behandling av förslaget

Ärendet har behandlats skriftligt i sektionen för rättsärenden (EU35) och i sektionen för finansiella tjänster och kapitalrörelser (EU10).

Före behandlingen i sektionerna sändes förslaget till direktiv på remiss. Utlåtanden om det har lämnats av finansministeriet, Esbo tingsrätt, Helsingfors tingsrätt, Mellersta Finlands tingsrätt, konkursombudsmannen, Skatteförvaltningen, Finnvera Abp, Finlands näringsliv, Finansbranschens Centralförbund, Centralhandelskammaren, OP Andelslag, Företagarna i Finland rf, Finlands Advokatförbund, Insolvenssioikeudellinen Yhdistys ry, Skuldrådgivning rf, Yrityssaneerausyhdistys ry, Suomen Pääomasijoitusyhdistys ry och Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry.

Förhandlingar om förslaget till direktiv inleddes i en rådsarbetsgrupp i januari 2017.

Under beredningen av förslaget till direktiv fick riksdagens motta en E-skrivelse E 46/2016 rd, LaUU 12/2016 rd, EkU 22.6.2016.

8 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet understöder målen i kommissionens förslag och anser det viktigt att insolvensförfarandena fungerar effektivt, erbjuder livskraftiga företag en andra chans och möjliggör en så hög återbetalningsgrad som möjligt i alla medlemsstater.

Finland bör vid förhandlingarna sträva efter att bestämmelserna i direktivet ska kunna samordnas med den nationella företagssanerings- och skuldsaneringslagstiftningen och att de inte förorsakar en situation som försämrar det nationella systemets funktion. Både företagens möjligheter till sanering och borgenärernas rättigheter bör beaktas på ett balanserat sätt i direktivet. Direktivet får inte innehålla tvingande bestämmelser som avviker från de grundläggande principerna i finsk insolvens- eller processlagstiftning. Det bör lämnas tillräckligt med spelrum för utvärdering och utveckling av gränssnittet mellan den nationella företagssaneringsrätten och bolagsrätten.

I enlighet med statsrådets tidigare ståndpunkter bidrar åtgärderna för att utveckla fungerande insolvensförfaranden i EU till att stärka målen gällande kapitalmarknaden och bankunionen, men behovet av EU-lagstiftning, konsekvenserna av den och hur den inriktas måste bedömas noggrant.